

Pedagogika Marii Montessori

Istota Pedagogiki Montessori sprowadza się do stwierdzenia, że ponieważ każde dziecko jest inne, powinno rozwijać się według stworzonych przez siebie, – czyli przez swoje możliwości, kompetencje i umiejętności – indywidualnych planów rozwojowych tak, aby ich właściwa realizacja umożliwiała mu naukę samodzielną i efektywniejszą. Ta myśl przewodnia determinuje konsekwencje metodyczne; ponieważ każde dziecko jest inne, każde ma inne zainteresowania. Zainteresowania te pojawiają się w różnym czasie i trwają dowolnie długo. Nie można ich wywołać zewnętrznymi działaniami, mogą zniknąć bezpowrotnie. Dziecko uczy się samodzielnie, jeśli jest do tego gotowe. Proces nauczania jest skuteczny, gdy wokół dziecka panuje atmosfera poszanowania dla jego wysiłku: cisza i spokój, brak pośpiechu, oceniania i rywalizacji. Dziecko może się skoncentrować przy wykonywanej przez siebie pracy. Ma do dyspozycji pomoce naukowe. Nie marnuje swojej energii na rozróżnianie fikcji od rzeczywistości.

Rolą nauczyciela jest wskazywać dziecku jak korzystać z materiału dydaktycznego, wprowadzać i respektować zasady swobody wyboru, rodzaju, czasu, miejsca i formy pracy, zasady stopniowania i izolowania trudności, porządku, transferu, własnego działania i powtarzania, samokontroli i ograniczenia. Celem pracy nauczyciela jest pomoc w rozwijaniu indywidualnych cech osobowości każdego dziecka, w zgodzie z obiektywnymi normami społecznymi. Robi to pomagając dziecku w osiągnięciu spontanicznej koncentracji, rozwijaniu samodzielności i wiary we własne siły, wypracowaniu zamiłowania do porządku i do pracy, wypracowaniu zamiłowania do ciszy i pracy indywidualnej, wypracowaniu postaw posłuszeństwa opartego na swobodnej decyzji a nie na zewnętrznym przymusie, uniezależnianiu się od nagrody, osiąganiu spontanicznej samodyscypliny wynikającej z dziecięcego posłuszeństwa, formowaniu postaw wzajemnej pomocy bez egoistycznej rywalizacji, umiłowania do rzeczywistości i otoczenia. Dziecko nie staje się idealnym, lecz osiąga optimum własnych możliwości rozwojowych. Przesłaniem metody Marii Montessori jest hasło: „**Pomóż mi zrobić to samodzielnie**”. Sformułowanie to wyraża dążenia dziecka do samodzielnego i nieskrępowanego rozwoju, w warunkach właściwej pomocy nauczyciela, która musi opierać się na jego głębokiej i rzetelnej wiedzy o danym zjawisku. Jednak forma tej pomocy musi inspirować dziecko do pracy samodzielnej.

Material rozwojowy (pomoc dydaktyczne) – wykorzystywany jest oryginalny zestaw pomocy dydaktycznych zwany Materiałem Montessori. Jego cechy to:

- prostota, precyzja i estetyka wykonania,
- uwzględnienie zasady stopniowania trudności,
- dostosowany do potrzeb rozwojowych dziecka,
- logiczna spójność ogniw ciągów tematycznych.

Material rozwojowy M. Montessori ułożony jest w pięciu obszarach:

1. Życie praktyczne.
2. Rozwój sensoryczny.
3. Mowa, komunikacja.
4. Rozumienie i umiejętności matematyczne.
5. Wiedza ogólna, wszechświat.

Rolą nauczyciela jest zorganizowanie takiego pola aktywności aby mogło ono **samodzielnie zdobywać doświadczenia**. Nauczyciel jest pośrednikiem pomiędzy otoczeniem i dzieckiem, pomaga odkrywać rzeczywistość. Twórcza aktywność dziecka inspirowana przez nauczyciela prowadzi do koncentracji nad aktualnie wykonywaną czynnością.